

καρφιά

Τρίτη, 3 Ιουνίου 2014
7:38 μμ

Μεταλλικό υλικό για σύνδεση ξύλων.

Από των αρχαιότατων χρονών

Τοποθετείται με σφυρί με ματσόλα, βαριοπούλα, ματρακά, τυπά.

Αφαιρείται με την τανάλια ή με λοστό ή με την τρυπά που έχει το σκεπάρνι ή την δαγκάνα που έχει το σφυρί

ΣΥΝΩΝΥΜΑ

Πρόκα

πρόκα (η) ξύλινο ή μεταλλικό καρφί συνήθως μικρού μεγέθους. — (υποκ.) προκίτσα κ. προκούλα (η).

[ετυμ. < ιταλ. **brocca** «βλαστός, σουβλί, καλάμι» < λατ. broccus «οδοντωτός», πιθ. κελτ. προελ., πβ. ιρλ. brocc «ασβός»].¹⁷¹

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ :Το **brocca** βλαστος, σουβλι, καλάμι είναι δοχείο με καλάμι (ρυγχος) και χερουλι ο αρχαίος ελληνικός προχοος ή προχόη και είναι λέξη ασχετη με το καρφι.

Το DIZIONARIO ETIMOLOGICO ONLINE όμως θεωρεί ότι είναι άλλη γραφή του αρσενικού **BROCCO** που σημαίνει καρφί, σουβλί, σουβλα, οβελός.

Πβλ.

Γαλλικό ορο της μαγειρικής "à la broche" :της σουβλας ή στη σούβλα.

Αγγλικό prick < prica: point, puncture; particle, small portion of space or time που προφανώς είναι και η ρίζα για το πριτσίνι.

Παρομοίωση και συνωνυμία με το prick= πέος ήδη από το 1590 και ήδη θεωρείται απρεπής ορος από το 1929.

Τζαβέττα

Ο αρχαίος γόμφος

Σδερενιο η ξυλινο καρφι χρησιμοποιουμενο στη ναυπηγική.

μεγάλες περαστές βίδες που ενώνουν την καρένα με τα στραβόξυλα και το σωτρόπι. Η ρίζα του γομφος* είναι IE GEMBH = Δαγκώνω πβ. Σανσκριτικό JAMBHAN = δόντι, από το οποίο εικάζω ότι προήλθε και η javetta.

Ο γομφος, η γόμφωσις, la cheville, le goujeon, le chevillage, τζαβέτα, bolt, bolting.

Ο πείρος ή ξύλινος γόμφος, la gournable, ο πειρος, τό ξυλοκάρφι, tree-nail.

Η περόνη, le bouilon, (εύαφαίρετος γομφος ή έφηλιδωτός), iron-pin, joining-bolt.⁹³³⁴

Ομορριζα : γομφίος, γομφάριον κεστρευς ειδος ψαριου, κν γοφαρι

Σφήνα

Συγγενικά

Πρίτσινι

πριτσίνι (το) {πριτσιν-ιού | -ιών} είδος καρφιού που χρησιμοποιείται στη συναρμογή μεταλλικών ελασμάτων.

[ETYM. < τουρκ*. perçin < περσ. parcin].

Σφήνα

Σύνθετα

Ταβανοπροκα

Μεγαλο καρφι για τα δοκαρια στο ταβανι

Γυφτοπροκα

Αρβυλόπροκα

Από την αρχαιότητα τα παπουτσια των στρατιωτων εφεραν καρφωμενες στη σολα προκες κοντες και με χοντρο κεφαλι: τις αρβυλοπροκες, που στο σύνολο τους ονομαζονταν προκαδούρα. Εξαφαιζαν την σολα από την φθορα κα επετραπαν καλυτερη προσφυση στο εδαφος. Τα καλιγια των ρωμαιων κα βυζαντινων στρατιωτων, τα τσαρουχια των εζωνων, τα αρβυλα του στρατου μερι τα τελη της δεκαετειας του '60 εφεραν προκαδουρα. Αρβυλοπροκα εφερε και η σβουρα στην ακρη της.

Ξυλοπροκες

Εικ 14

Κατσαμπρόκος

Εργαλειο του τσαγκάρη, σαν τριβελι για να ετοιμαζει τις τρυπες για τις προκες. Αλλα και ενας από τους τρεις γιους του Καραγκιοζη. Και ι αλλοι δυο ο Σκορπιός και το Κολητήρι εχουν και αυτοι ονοματα εργαλειων του τσαγκαρη.

Μοσχοκάρφι

Αρχαία Ελληνικά

Ηλος

Προσηλωσις

Εξηλωσις > ξηλωμα, ξηλώνω, ξηλωμενος (η γραφη με υψιλον είναι λαθασμενη δεν σχετιζεται με το ξυλο αλλα με τον ηλο, το καρφι)

Καθηλωσις

Αποκαθηλωσις

Λατινικά

CLAVUS

CLAVARE : καρφωνω

CLAVULUS: καρφακι

Το λατινικο CONCLAVIUM (κονκλαβιον): μυστικοσυμβουλιο των συνεγκλειστων καρδιναλιων που ψηφιζει τον πάπα , το Γαλλικο CLAVIER (πληκτρολογιο) , CLAVECIN (κλειδοκυμβαλον) είναι ομορριζα προερχονται από το λατινικο CLAVIS κλειδι .

Το CLAVIS κλειδι είναι αποτοκον του CLAVUS καρφι, γιατι το καρφι εμπαινε σαν συρτης για να κλεισει την πορτα.

Ιταλικά

CHiodo CHIAVO / CHIOVO

Το καρφωνω λεγεται inchiodare αντι του ορθοτερου chianare (από το clonus, clonare) επειδη το chianare είναι και κακοσημο. (γαμώ, πηδάω, συνουσιάζομαι).

Γαλλικά

CLOU

CLOUER

le clou du spectacle ρχ. Το κλου της βραδυας ηταν η Μάγια Μελάγια

Αγγλικά

NAIL

Φράσεις

Κάρφος εν οφθαλμω

τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; 4 ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου; 5 ὑποκριτά, ἐκβάλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου MATΘ 7:3-6

(από το σκάρφος, ἢ σκάριφος ἢ σκάριφον κάρφος, φρύγανον, γραφίς, = ξέσις, γραφή, μίμησις ἀκριβῆς τύπου , Ησύχιος). Πβλ.σκαρφιζομαι, σκαριφημα, σκαρι,

Γενικα λέγεται για κάθε τι που είναι ενοχλητικο.

Γύφτοι τα καναν τα καρφιά

Στις λαικες παραδοσεις τα καρφια τα φτιαχνουν οι **γύφτοι** ή οι **εβραίοι**

Πρβλ. τραγούδι «τα Καρφιά»

Γιατί η αλήθεια είναι πικρή

κι έχουν οι άνθρωποι καρφί

δέκα αλήθειες αν θα πεις

δέκα φορές θα σταυρωθείς

και τότε οι άνθρωποι θα πουν ξανά

γύφτοι τα φτιάξαν τα **καρφιά**.*

Δεν είναι δίκαιο να κατηγορηθεί ως ρατσιστική η πρόληψη. Απλά η λέξη γύφτος από πολύ παλιά είχε τη έννοια "σιδεράς" επειδή αυτή την δουλειά έκαναν συνήθως οι άνθρωποι αυτής της φυλής.

Ακόμη και σήμερα λεμέ γύφτικη κάθε χειροποίητη σιδηροκατασκευή βλ. λ. μάσκουλα στο [γιαπί](#) και διάφορες κατηγορίες από **καρφιά** που σήμερα λεμέ **γυφτόκαρφα** επειδή τα φτιάχνουν σιδεράδες (γύφτοι).

Το αρχαίο "θυραζε κάρες" δεν απευθύνονταν μόνον σε αυτούς που καταγόντουσαν από την Καρία της Μ. Ασίας αλλά γενικά στους δούλους. Το κάρες σήμαινε δούλοι όπως το γύφτοι σήμαινε σιδεράδες.

Αλλά σε κυπριακό δημοτικό τραγούδι τα **καρφιά** τα φτιάχνει ίδιος ο μιάρος Ιούδας με την τακτική "στα τέσσερα συν ένα δώρο"

*είπαν του κόψε τέσσερα και κείνος κόφκει πέντε
Νη εν κοπούν τα χρόνια του να μείνουν μέρες πέντε*
Των Γεννών τζαι της Λαμπρής - Θρήνος της Παναγίας

Το **καρφί** ήταν άρρηκτα συνδεδεμένο με τον Ιούδα και με την προδοσία. Η λαϊκή πρόληψη δεν έχει καμιά σχέση ούτε με την λογική ούτε με την ιστορία. Ο Ιούδας δεν είχε ούτε τις τεχνικές γνώσεις ούτε εργαστήριο για να κάνει **καρφιά**! Πάντως οι σημασίες που επέζησαν είναι **καρφί** = προδότης, **καρφώνω** = προδίδω, **κάρφωμα** = προδοσία. Πβλ.

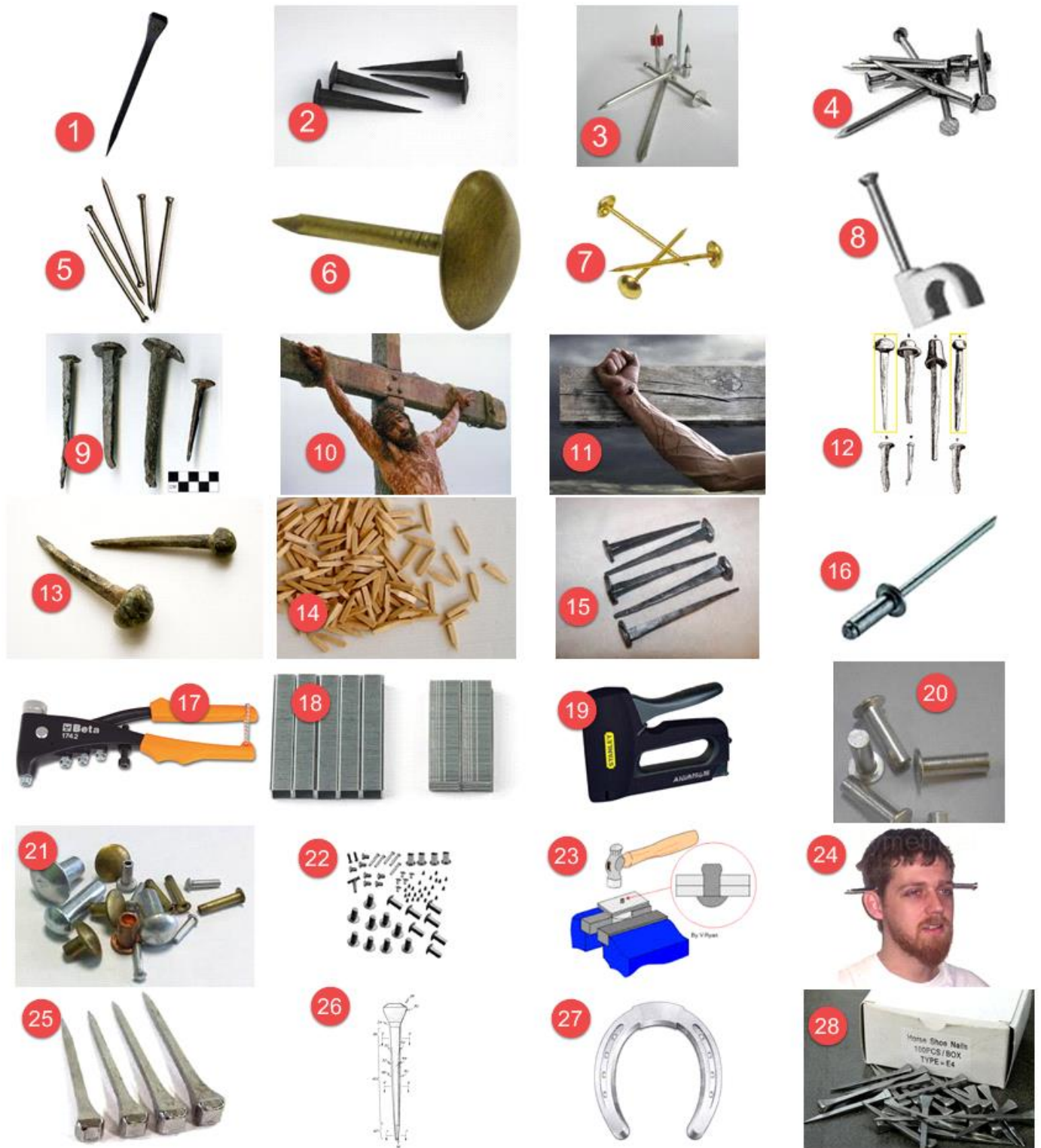
Η Ροζα

Στίχοι: Μιχάλης Φακίνος, Μουσική: Γιάννης Μαρκόπουλος

Της πρότειναν να γίνει του Τσάκαλου **καρφί**
μα εκείνη λέει όχι με βροντερή φωνή.

Εικόνες

Το καρφι και οι χρήσεις του

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

9334

Τίτλος: Ονοματολόγιον Ναυτικών
 Συγγραφέας, Εκδότης: Υπ. Ναυτικών
 Έτος:1858